

Первинні документи в останніх консультаціях податкової і рішеннях судів

Акт на послуги виписано останнім днем місяця, а підписано в наступному місяці – коли відобразити господарську операцію і скласти податкову накладну?

ДЕРЖАВНА ПОДАТКОВА СЛУЖБА УКРАЇНИ ІНДИВІДУАЛЬНА ПОДАТКОВА КОНСУЛЬТАЦІЯ від 07.05.2020 р. № 1840/6/99-00-07-03-02-06/ПК

<ОСНОВНІ ВІДОМОСТІ ПРО ДАТУ ПЕРВИНКИ>

...підприємство здійснює надання комплексних послуг у сфері видобутку нафти та газу, як в Україні та і за кордоном.

...акти виконаних робіт (наданих послуг) замовником підписуються (накладається електронний підпис) в перших, числах наступного податкового періоду.

...Як визначено статтею 1 Закону про бухоблік, **під поняттям первинного документа розуміється документ, який містить відомості про господарську операцію** (дію або подію, яка викликає зміни в структурі активів та зобов'язань, власному капіталі підприємства).

Первинні документи можуть бути складені у паперовій або в електронній формі та повинні мати такі обов'язкові реквізити:

- назву документа (форми);
- **дату складання;**
- назву підприємства, від імені якого складено документ;
- зміст та обсяг господарської операції, одиницю виміру господарської операції;
- посади осіб, відповідальних за здійснення господарської операції і правильність її оформлення;
- **особистий підпис** або інші дані, що дають змогу ідентифікувати особу, яка брала участь у здійсненні господарської операції.

...**Неістотні недоліки в документах**, що містять відомості про господарську операцію, **не є підставою для невизнання господарської операції**, за умови, що такі недоліки не перешкоджають можливості ідентифікувати особу, яка брала участь у здійсненні господарської операції, **та містять відомості про дату складання документа**, назву підприємства, від імені якого складено документ, зміст та обсяг господарської операції тощо.

...Господарські операції повинні **бути відображені в облікових регістрах у тому звітному періоді, в якому вони були здійснені** (пункт 5 статті 9 Закону № 966).

<ЕЛЕКТРОННІ ДОКУМЕНТИ>

Первинні документи, складені в електронній формі, застосовуються у бухгалтерському обліку **за умови дотримання вимог законодавства про електронні документи та електронний документообіг** (пункт 2 статті 9 Закону про бухоблік).

...ст. 6 Закону України від 22 травня 2003 року № 851-IV «Про електронні документи та електронний документообіг»:

Накладанням електронного підпису завершується створення електронного документа.

<ПОДАТКОВИЙ ОБЛІК>

Пунктом 44.1 ПКУ встановлено, що **для цілей оподаткування** платники зобов'язані **вести облік** доходів, витрат та інших показників, пов'язаних з визначенням об'єктів оподаткування та/або податкових зобов'язань, **на підставі первинних документів**, реєстрів бухгалтерського обліку, фінансової звітності, інших документів, пов'язаних з обчисленням і сплатою податків і зборів, ведення яких передбачено законодавством.

<ПДВ>

...Відповідно до пункту 187.1 статті 187 розділу V Кодексу **датою виникнення податкових зобов'язань** з постачання товарів/послуг вважається дата, яка припадає на податковий період, протягом якого відбувається будь-яка з подій, що сталася раніше:

дата зарахування коштів від покупця/замовника на банківський рахунок платника податку як оплата товарів/послуг, що підлягають постачанню, а в разі постачання товарів/послуг за готівку - дата оприбуткування коштів у касі, платника податку, а в разі відсутності такої - дата інкасації готівки у банківській установі, що обслуговує платника податку;

дата відвантаження товарів, а в разі експорту товарів - дата оформлення митної декларації, що засвідчує факт перетинання митного кордону України, оформлена відповідно до вимог митного законодавства, а **для послуг - дата оформлення документа**, що засвідчує факт постачання послуг платником податку.

<ПІДСУМОК>

...Отже, враховуючи викладене, а також те, що серед обов'язкових реквізитів документа, визначених п. 2 ст. 9 Закону про бухоблік, дата підписання документа відсутня, платникам податку при здійсненні операцій з постачання послуг з метою визначення дати виникнення податкових зобов'язань з ПДВ та, відповідно, складання податкових накладних за такими операціями, **слід використовувати дату складання документа** (в паперовій чи електронній формі), який містить відомості про постачання послуг платником податку, оскільки даний реквізит визначений Законом № 966 як обов'язковий для первинного документа.

...**складання податкової накладної** за такою операцією буде вважатися **дата складання** такого первинного документа, який містить відомості про господарську операцію, **незалежно від дати накладання електронних підписів.**

Який порядок надання податковій документів, створених в електронній формі?

ДЕРЖАВНА ПОДАТКОВА СЛУЖБА УКРАЇНИ

ІНДИВІДУАЛЬНА ПОДАТКОВА КОНСУЛЬТАЦІЯ від

30.04.2020 р. № 1758/6/99-00-05-08-01-06/ПК

<КОПІЇ ДОКУМЕНТІВ ВЕЛИКИХ ПЛАТНИКІВ>

...порядку оформлення та надання контролюючим органам документів, створених в електронній формі

...відповідно до вимог п. 85.2 ПКУ платник податків зобов'язаний надати посадовим (службовим) особам контролюючих органів у повному обсязі всі документи, що належать або пов'язані з предметом перевірки.

Такий обов'язок виникає у платника податків після початку перевірки.

При цьому великий платник податків на запит контролюючого органу зобов'язаний також надати посадовим (службовим) особам контролюючих органів в електронній формі з дотриманням умови щодо реєстрації кваліфікованого електронного підпису підзвітних осіб копії таких документів, що створюються ним в електронній формі з обліку доходів, витрат та інших показників, пов'язаних із визначенням об'єктів оподаткування (податкових зобов'язань), первинних документів, реєстрів бухгалтерського обліку, фінансової звітності, інших документів, пов'язаних з обчисленням та сплатою податків і зборів, не пізніше двох робочих днів, наступних за днем отримання запиту.

...Отже, обов'язок щодо надання електронних документів стосується лише великих платників податків.

<КОПІЇ ДОКУМЕНТІВ ВСІХ ІНШИХ ПЛАТНИКІВ>

...Крім того, посадова (службова) особа контролюючого органу, яка проводить перевірку, у випадках, передбачених цим Кодексом, має право отримувати від платника податків або його законних представників копії документів, що належать до предмета перевірки.

Такі копії повинні бути засвідчені підписом платника податків або його посадової особи та скріплені печаткою (за наявності) (п. 85.8 ст.85 Кодексу).

Також, аналогічна норма передбачена п. 6 ст. 9 Закону про бухоблік зокрема, у разі складання та зберігання первинних

документів і реєстрів бухгалтерського обліку **з використанням електронних засобів** оброблення інформації **підприємство зобов'язане за свій рахунок виготовити їх копії на паперових носіях** на вимогу інших учасників господарських операцій, а також правоохоронних органів та відповідних органів у межах їх повноважень, передбачених законами.

Отже, **платники податків, які здійснюють ведення документів з обліку доходів, витрат та інших показників, пов'язаних із визначенням об'єктів оподаткування (податкових зобов'язань), первинних документів, реєстрів бухгалтерського обліку, фінансової звітності, інших документів, пов'язаних з обчисленням та сплатою податків і зборів в електронному вигляді, зобов'язані під час проведення перевірки надати посадовим особам контролюючого органу на їх вимогу копії документів**, що належать до предмета такої перевірки.

При цьому зазначаємо, що **копією документа на папері для електронного документа є візуальне подання електронного документа на папері, яке засвідчене в порядку**, встановленому законодавством (стаття 7 Закону України від 22 травня 2003 року № 851-IV «Про електронні документи та електронний документообіг»).

Як посвідчувати копії документів?

ДЕРЖАВНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ З ПИТАНЬ ТЕХНІЧНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ТА СПОЖИВЧОЇ ПОЛІТИКИ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Держспоживстандарту

України

07.04.2003 N 55

НАЦІОНАЛЬНИЙ СТАНДАРТ УКРАЇНИ

Державна уніфікована система документації

УНІФІКОВАНА СИСТЕМА

ОРГАНІЗАЦІЙНО-РОЗПОРЯДЧОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ

Вимоги до оформлювання документів

ДСТУ 4163-2003

4. СКЛАД РЕКВІЗИТІВ ДОКУМЕНТІВ

4.1 Готуючи та оформлюючи документи, використовують такі реквізити:

... 23 - підпис

...5.23 Підпис складається з назви посади особи, яка підписує документ (повної, якщо документ надруковано не на бланку, скороченої - на документі, надрукованому на бланку), особистого підпису, ініціалу(-ів) і прізвища.

...5.27 Відмітку про засвідчення копії документа складають:

- зі слів "*Згідно з оригіналом*",
- назви посади,
- особистого підпису особи, яка засвідчує копію,
- її ініціалів та прізвища,
- дати засвідчення копії і проставляють нижче реквізиту 23.

Приклад

Згідно з оригіналом

Секретар

26.06.2001

Підпис Ініціал(и), прізвище

Чи є прайс-лист первинним документом?

ДЕРЖАВНА ПОДАТКОВА СЛУЖБА УКРАЇНИ
ІНДИВІДУАЛЬНА ПОДАТКОВА КОНСУЛЬТАЦІЯ від

14.04.2020 р. № 1499/6/99-00-07-03-02-06/ПК

Державна податкова служба України розглянула звернення **щодо визначення первинних документів, на підставі яких платник податку має вести податковий облік з ПДВ, зокрема, скласти податкові накладні,** та, керуючись статтею 52 Податкового кодексу України (далі - ПКУ), повідомляє.

Як зазначено у зверненні, **платник податку має намір укласти договір поставки товару.**

З метою складання податкових накладних за операціями з поставки товарів в межах виконання такого договору **планується використовувати такі первинні (бухгалтерські) документи:**

- **для зазначення ціни товарів - погоджений сторонами «прайс-лист», який є невід'ємною частиною договору,**
- **для зазначення кількості товарів - накладна, яка міститиме кількість товару, але не міститиме ціни такого товару та обсягу поставки.**

...з **питань віднесення накладної та «прайс-листа»,** які складаються в описаній у зверненні ситуації, **до первинних документів,** та щодо документів, на підставі яких в описаній ситуації укладатиметься Акт звірки розрахунків між сторонами, платнику податку **доцільно звернутися до Міністерства фінансів** України

...платники податку **зобов'язані самостійно** декларувати свої податкові зобов'язання та **визначати сутність** і відповідність здійснюваних ними **операцій** тим, які перераховані ПКУ.

Закон про бухоблік.

Стаття 1. Визначення термінів

Для цілей цього Закону терміни вживаються у такому значенні:

...**господарська операція - дія або подія, яка викликає зміни в структурі активів та зобов'язань, власному капіталі підприємства**

...**Стаття 9. Первинні документи та реєстри бухгалтерського обліку**

1. Підставою для бухгалтерського обліку господарських операцій є первинні документи. Для контролю та впорядкування оброблення даних на підставі первинних документів можуть складатися зведені облікові документи.

Які особливості зберігання і знищення первинних документів?

ДЕРЖАВНА ПОДАТКОВА СЛУЖБА УКРАЇНИ ІНДИВІДУАЛЬНА ПОДАТКОВА КОНСУЛЬТАЦІЯ від 26.03.2020 р. № 1279/6/99-00-07-02-02-06/ПК

Державна податкова служба України розглянула звернення щодо порядку зберігання та знищення первинних документів та, керуючись зт. 52 Податкового кодексу України (далі - Кодекс) в межах компетенції повідомляє наступне.

<ЧИМ ВИЗНАЧАЄТЬСЯ СТРОК ЗБЕРІГАННЯ>

...Згідно з п. 6.6, п. 6.7 ст. 6 Положення № 88, **строк зберігання первинних документів**, облікових реєстрів, бухгалтерської та іншої звітності в архіві підприємства, установи **визначається згідно з нормативно-правовим актом з питань визначення строків зберігання документів**, затвердженим центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики! у сфері архівної справи і діловодства.

... Строки зберігання документів, що стосуються діяльності суб'єктів господарювання, визначені **наказом Міністерства юстиції України від 12.04.2012 № 578** «Про затвердження переліку типових документів, що створюються під час діяльності державних органів та органів місцевого самоврядування, інших установ, підприємств та організацій, із зазначенням строків зберігання документів» (далі - наказ № 578).

Цим наказом встановлено, що **строки зберігання завжди обчислюються з 1 січня року, що настає за роком закінчення справи.**

Так наприклад, відлік строку зберігання документів, завершених діловодством у 2018 році, починається з **01.01.2019** року. Якщо строк зберігання такого документа становить **3 роки**, то він **закінчується 01.01.2022 року.**

Терміни зберігання типових документів, затверджених наказом № 578, **є мінімальними.**

<ХТО ВІДПОВІДАЄ ЗА ЗБЕРІГАННЯ>

Зберігання первинних документів та облікових реєстрів, що пройшли обробку і були підставою для складання звітності, а також бухгалтерської та іншої звітності, оформлення і передачу їх до архіву **забезпечує головний бухгалтер** підприємства, установи **або особа, яка забезпечує ведення бухгалтерського обліку** підприємства (п. 6.7 Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку № 88).

<ЗБЕРІГАННЯ ДЛЯ ПОДАТКОВИХ ЦІЛЕЙ>

...Для первинних документів, реєстрів бухгалтерського обліку, фінансової звітності та інших документів, пов'язаних із обчисленням і сплатою податків і зборів, ведення яких передбачено законодавством, **діють строки зберігання, передбачені п. 44.3, п. 44.4 ПКУ.**

...первинні документи, за якими подавалася податкова звітність, повинні **зберігатися не менше 1095 днів** (2555 днів - для документів та інформації, необхідної для здійснення податкового контролю за трансфертним ціноутворенням відповідно до статті 39 цього Кодексу) **з дня подання податкової звітності.**

У разі ліквідації платника податків вищезазначені документи, за період діяльності платника податків не менш як 1095 днів (2555 днів для документів та інформації, необхідної для здійснення податкового контролю за трансфертним ціноутворенням відповідно до ст. 39 Кодексу), що передували даті ліквідації платника податків, в установленому законодавством порядку передаються до архіву.

Первинні документи, пов'язані з предметом перевірки, проведенням процедури адміністративного оскарження прийнятого за її результатами податкового повідомлення-рішення або судового розгляду, повинні зберігатися до закінчення перевірки та передбаченого законом строку оскарження прийнятих за її результатами рішень та/або вирішення справи судом, але не менше 1095 днів (2555 днів для документів та інформації, необхідної для здійснення податкового контролю за трансфертним ціноутворенням відповідно до ст. 39 Кодексу).

Отже, платники податків повинні зберігати документи у терміни визначені наказом № 578, але ці терміни не повинні бути меншими ніж передбачено ст. 44 Кодексу.

<ВИПРАВЛЕННЯ ПОКАЗНИКІВ ПОДАТКОВИХ ДЕКЛАРАЦІЙ>

Що стосується документів за межами 1095-денного терміну їх зберігання, то відповідно до п. 102.1 ст. 102 Кодексу контролюючий орган, крім випадків, визначених пунктом 102.2 цієї статті, має право провести перевірку та самостійно визначити суму грошових зобов'язань платника податків у випадках, визначених цим Кодексом, не пізніше закінчення 1095 дня (2555 дня у разі проведення перевірки контрольованої операції відповідно до статті 39 цього Кодексу), що настає за останнім днем граничного строку подання податкової декларації, звіту про використання доходів (прибутки) неприбуткової організації, визначеної п. 133.4 ст. 133 цього Кодексу, та/або граничного строку сплати грошових зобов'язань, нарахованих контролюючим органом, а якщо така податкова декларація була надана пізніше, - за днем її фактичного подання.

У разі подання платником податку уточнюючого розрахунку до податкової декларації контролюючий орган має право визначити суму податкових зобов'язань за такою податковою декларацією протягом 1095 дні і з дня подання уточнюючого розрахунку.

При цьому у випадках, визначених п. 102.2 ст. 102 Кодексу, грошове зобов'язання може бути нараховане або провадження у справі про стягнення такого податку може бути розпочате без дотримання строку давності, визначеного в абзаці першому п. 102.1 ст. 102 Кодексу.

Платникам податків забороняється формування показників податкової звітності, митних декларацій на підставі даних, не підтверджених документами, що визначені абзацом першим п. 44.1 ст. 44 Кодексу.

<ОСОБЛИВОСТІ ЗНИЩЕННЯ ДОКУМЕНТІВ>

...Правила організації діловодства та архівного зберігання документів у державних органах, органах місцевого

самоврядування, на підприємствах, в установах та організаціях, затверджені наказом Міністерства юстиції України від 18.06.2015 № 1000/5, ...

Цим наказом передбачено, що документи з моменту створення чи надходження і до передавання на зберігання в архів зберігаються за місцем формування справ у службі діловодства або інших структурних підрозділах.

Вилучення документів для знищення без проведення попередньої експертизи їх цінності забороняється.

Для проведення експертизи документів утворюються постійно діючі експертні комісії.

Експертиза цінності документів проводиться щороку.

Пунктом 2.13 наказу № 578 також встановлено, що знищувати документи без попереднього проведення експертизи їхньої цінності - забороняється.

Правила організації діловодства та архівного зберігання документів... затверджені наказом Міністерства юстиції України від 18.06.2015 № 1000/5

V. Експертиза цінності документів

1. Нормативно-методичні засади експертизи цінності документів

... Об'єднання громадян, релігійні організації, підприємства, установи та організації, засновані на приватній формі власності, а також державні наукові установи під час підготовки положень про ЕК керуються рекомендаціями Укрдержархіву.

{Пункт 2 глави 1 розділу V із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства юстиції № 2277/5 від 04.07.2018}

3. У своїй діяльності ЕК, ФЗК, ЕОК установ керуються принципами і критеріями експертизи цінності документів, установленними Порядком утворення та діяльності комісій з проведення експертизи цінності документів, затвердженим постановою Кабінету

Міністрів України від 08 серпня 2007 року № 1004 (із змінами).

Порядок утворення та діяльності комісій з проведення експертизи цінності документів, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 08 серпня 2007 року № 1004

... 14. **До складу експертної комісії** державного органу, органу місцевого самоврядування, **підприємства**, установи та організації незалежно від форми власності, об'єднання громадян, релігійної організації (далі - юридичні особи) **включаються керівники служби діловодства і архівного підрозділу, працівники структурних підрозділів, а також представники експертно-перевірних комісій державних архівів** (експертних комісій архівних відділів районних, районних у м. Києві і Севастополі держадміністрацій, міських рад), **у зоні комплектування яких перебувають відповідні юридичні особи (за згодою).**

На підставі яких первинних документів ФОП має видати працівникам готівку на відрядження?

**ДЕРЖАВНА ПОДАТКОВА СЛУЖБА УКРАЇНИ
ІНДИВІДУАЛЬНА ПОДАТКОВА КОНСУЛЬТАЦІЯ** від
17.03.2020 р. № 1130/6/99-00-04-06-03-06/ПК

... **Фізичні особи - підприємці на загальній системі оподаткування зобов'язані вести Книгу обліку доходів і витрат (далі - Книга), у якій за підсумком робочого дня, протягом якого**

отримано дохід, **на підставі первинних документів здійснюються записи про отримані доходи та документально підтверджені витрати** (п. 177.10 ПКУ).

...Згідно п.п. 5 п. 6 Порядку **документами, які підтверджують понесені витрати**, безпосередньо пов'язані з отриманим доходом, є платіжні доручення, квитанція, фіскальний чек, акт закупки (виконаних робіт, наданих послуг) **та інші первинні документи, що засвідчують факт оплати товарів, робіт, послуг.**

...відповідно до п. 3 розділу I **Положення про ведення касових операцій** у національній валюті в Україні, затвердженого постановою Правління Національного банку України від 29 грудня 2017 року № 148 (далі - Положення № 148), **касовий ордер - це первинний документ** (прибутковий або видатковий касовий ордер), **що застосовується для оформлення надходжень (видачі) готівки з каси.**

Видача готівки з кас проводиться за **видатковими касовими ордерами (додаток 3) або видатковими відомостями.**

Документи на видачу готівки підписуються керівником і головним бухгалтером або особою, уповноваженою керівником.

До видаткових ордерів додаються заяви на видачу готівки, розрахунки (п. 26 розділу III Інструкції № 148).

Враховуючи викладене, з метою документального підтвердження витрат фізичною особою - підприємцем на загальній системі оподаткування **у разі видачі авансу на відрядження найманим працівникам рекомендуємо оформляти первинні документи**, дотримуючись вимог ст. 9 Закону № 996 та Положення № 148.

ЗАТВЕРДЖЕНО

Постанова Правління

Національного банку України

29.12.2017 № 148

ПОЛОЖЕННЯ
про ведення касових операцій у національній
валюті в Україні

...3. У цьому Положенні нижчеазначені терміни вживаються в такому значенні:

...11) **касові документи** - документи (касові ордери та відомості на виплату готівки, розрахункові документи, квитанції програмно-технічних комплексів самообслуговування, відомості закупівлі сільськогосподарської продукції, **інші прибуткові та видаткові касові документи**), за допомогою яких відповідно до законодавства України оформляються касові операції, звіти про використання коштів, а також відповідні журнали встановленої форми для реєстрації цих документів та книги обліку;

...23. **Касові операції оформляються касовими ордерами**, видатковими відомостями, розрахунковими документами, документами за операціями із застосуванням електронних платіжних засобів, **іншими касовими документами**, які згідно із законодавством України підтверджували б факт продажу (повернення) товарів, надання послуг, отримання (повернення) готівки.

...25. **Приймання готівки в касу проводиться за прибутковим касовим ордером (додаток 2), підписаним головним бухгалтером або особою, уповноваженою керівником** установи/підприємства. До прибуткових касових ордерів можуть додаватися документи, які є підставою для їх складання.

Про приймання установами/підприємствами готівки в касу за прибутковими касовими ордерами видається квитанція (що є відривною частиною прибуткового касового ордера), підписана головним бухгалтером або особою, уповноваженою керівником, підпис яких може бути засвідчений відбитком печатки цієї/цього установи/підприємства. Використання печатки установою/підприємством не є обов'язковим.

...26. **Видача готівки з кас проводиться за видатковими касовими ордерами (додаток 3)** або

видатковими відомостями. **Документи на видачу готівки підписуються керівником і головним бухгалтером або особою, уповноваженою керівником.** До видаткових ордерів додаються заяви на видачу готівки, розрахунки.

Підпис керівника установи/підприємства на видаткових касових ордерах не обов'язковий, якщо на доданих до видаткових касових ордерів документах, заявах, рахунках є його дозвільний напис.

Підприємства, що займаються закупівлею товарів сільськогосподарської продукції, проведення розрахунків за які не врегульовано законодавством України, здійснюють видачу готівки здавальникам такої сільськогосподарської продукції за відомостями, у яких зазначаються прізвища здавальників, їх адреси, обсяги зданої продукції і сума виплаченої готівки, що підписуються здавальником.

...32. **Прибуткові касові ордери і квитанції до них, а також видаткові касові ордери і видаткові відомості заповнюються бухгалтером** (відповідальною особою установи/підприємства, на яку покладено обов'язок з оформлення цих документів) у будь-який спосіб, який забезпечив би належне збереження цих записів протягом установленого для зберігання документів терміну.

...33. **Прибуткові та видаткові касові ордери до передавання в касу реєструються бухгалтером у журналі реєстрації** прибуткових і видаткових касових документів (**додаток 4**), який ведеться окремо за прибутковими та видатковими операціями.

Чи є договір первинним документом?

**ДЕРЖАВНА ПОДАТКОВА СЛУЖБА УКРАЇНИ
ІНДИВІДУАЛЬНА ПОДАТКОВА КОНСУЛЬТАЦІЯ від**

16.03.2020 р. № 1092/6/99-00-07-03-02-06/ПК

...Як зазначено у зверненні, **відповідно до змісту договору купівлі -продажу продавець зобов'язується продати і відвантажити продукцію борошно - круп'яної промисловості (борошно пшеничне I сорту). Водночас у сформованих видаткових накладних номенклатуру зазначеної продукції визначено як «борошно пшеничне першого ґатунку».**

Згідно з позицією Верховного суду у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду/колегії суддів Судової палати в адміністративних справах Верховного Суду України, викладеною у відповідних судових рішеннях (від 15.12.2015 у справі № 21-4266а15, від 19.04.2016 у справі №21-4985а15, від 27.02.2018 у справі № 813/1766/17 і від 19.03.2019 у справі № 809/1718/15) **договір не є первинним обліковим документом для цілей бухгалтерського обліку**, а свідчить лише про намір виконання дій (операцій) в майбутньому, а не про їх фактичне виконання, в той час як первинні документи складаються лише за фактом надання послуг. При цьому господарська операція пов'язана не з фактом підписання договору, а з фактом руху активів платника податків та руху його капіталу, а сам договір не є первинним обліковим документом для цілей бухгалтерського обліку.

...Перелік обов'язкових реквізитів, які зазначаються у податковій і накладній, визначено у підпунктах «а» - «й» пункту 201.1 статті 201 розділу V ПКУ, зокрема такими реквізитами є:

опис (номенклатура) товарів/послуг та їх кількість, обсяг (реквізит має відповідати формулюванню у первинних документах, якими і супроводжується постачання таких товарів/послуг);

код товару згідно з УКТ ЗЕД, для послуг - код послуги згідно і Державним класифікатором продукції та послуг (далі - ДКПП).

...Отже, **дані податкової накладної/розрахунку коригування до податкової накладної формуються на підставі первинних документів.** Зокрема, опис (номенклатура) товару, зазначений у податковій накладній повинен відповідати опису (номенклатурі) товару вказаного у первинних документах (у тому числі видаткових накладних).

При цьому, оскільки згідно з позицією Верховного суду ...договір не є первинним обліковим документом для цілей бухгалтерського обліку, то дані податкової накладної/розрахунку коригування до податкової накладної не формуються на підставі даних такого договору, а тому у розглянутій у зверненні ситуації відмінність найменування товару, зазначеного у договорі та у податковій накладній, складеній на підставі первинних документів, не вважається помилкою та відповідно у платника податку не виникає підстав для складання розрахунку коригування до такої податкової накладної.

Чи відноситься міжнародна автомобільна накладна (CMR) до первинних документів і як вона правильно має бути заповнена?

**ГУ ДПС У ДНІПРОПЕТРОВСЬКІЙ ОБЛАСТІ
ІНДИВІДУАЛЬНА ПОДАТКОВА КОНСУЛЬТАЦІЯ від
06.03.2020 р. № 977/6/99-00-07-02-02-06/ПК**

Державна податкова служба України розглянула звернення щодо податкових наслідків, що можуть виникнути у зв'язку із заповненням міжнародної товарно-транспортної накладної (далі - CMR)

...Правила перевезень вантажів автомобільним транспортом в Україні, а також форма товарно-транспортної накладної затверджені наказом Міністерства транспорту України від 14.10.1997 № 363 (із змінами та доповненнями), зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 20.02.1998 за № 128/2568.

...з питань порядку складання CMR для підтвердження витрат на транспортування доцільно звернутися до Міністерства фінансів України та Міністерства інфраструктури України.

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про транспортно-експедиторську діяльність

1 липня 2004 року № 1955-IV

...Стаття 9. Договір транспортного експедирування та його виконання

...**Перевезення вантажів супроводжується товарно-транспортними документами**, складеними мовою міжнародного спілкування залежно від обраного виду транспорту або державною мовою, якщо вантажі перевозяться в Україні.

Такими документами можуть бути:

авіаційна вантажна накладна (Air Waybill);

міжнародна автомобільна накладна (CMR);

накладна СМГС (накладна УМВС);

коносамент (Bill of Lading);

накладна ЦІМ (СІМ);

вантажна відомість (Cargo Manifest);

інші документи, визначені законами України.

Факт надання послуги експедитора при перевезенні підтверджується єдиним транспортним документом або комплектом документів (залізничних, автомобільних, авіаційних накладних, коносаментів тощо), які відображають шлях прямування вантажу від пункту його відправлення до пункту його призначення.

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про транзит вантажів

20 жовтня 1999 року № 1172-XIV

...**Стаття 6. Документація транзиту вантажів**

Транзит вантажів супроводжується товарно-транспортною накладною, складеною мовою міжнародного спілкування. Залежно від обраного виду транспорту такою накладною може бути авіаційна вантажна накладна (Air Waybill), **міжнародна автомобільна накладна (CMR)**, накладна УМВС (СМГС), накладна ЦІМ (СІМ), накладна ЦІМ/УМВС (СІМ/СМГС, ЦІМ/СМГС), коносамент (Bill of Lading). Крім цього, транзит вантажів може супроводжуватися (за наявності) рахунком-фактурою (Invoice) або іншим документом, що вказує вартість товару, пакувальним листком (специфікацією), вантажною відомістю (Cargo

Manifest), книжкою МДП (CarNet TIR), книжкою АТА (CarNet АТА). При декларуванні транзитних вантажів відповідно до митного законодавства України до митних органів подається вантажна митна декларація (ВМД) або накладна УМВС (СМГС), накладна ЦІМ (СІМ), накладна ЦІМ/УМВС (СІМ/СМГС, ЦІМ/СМГС), книжка МДП (CarNet TIR), книжка АТА (CarNet АТА), необхідні для здійснення митного контролю.

Конвенція про договір міжнародного автомобільного перевезення вантажів (КДПВ)

Про приєднання України до Конвенції з застереженням див. Закон N 57-V від 01.08.2006

РОЗДІЛ III Укладання і виконання договору перевезення

...Стаття 4

Договір перевезення підтверджується складанням вантажної накладної.

...Стаття 5

1. **Вантажна накладна складається в трьох оригінальних примірниках, підписаних відправником і перевізником.** ...Перший примірник передається відправнику, другий супроводжує вантаж, а третій залишається у перевізника.

... Стаття 6

1. Вантажна накладна містить такі дані:

- a) дата і місце складання вантажної накладної;
- b) ім'я та адреса відправника;
- c) ім'я та адреса перевізника;
- d) місце і дата прийняття вантажу до перевезення

і передбачене місце його доставки;

e) ім'я та адреса одержувача;

f) прийняте позначення характеру вантажу і спосіб його

упакування та, у випадку перевезення небезпечних вантажів, їх

загальноновизнане позначення;

g) **кількість вантажних місць**, їх спеціальне маркування і нумерація місць;

h) **вага вантажу брутто** чи виражена в інших одиницях виміру кількість вантажу;

i) платежі, пов'язані з перевезенням (провізна плата, додаткові платежі, митні збори, а також інші платежі, що стягуються з моменту укладання договору до доставки вантажу);

j) інструкції, необхідні для виконання митних та інших формальностей;

к) заява про те, що перевезення здійснюється, незалежно від будь-яких умов, згідно положень дійсної Конвенції.

2. У випадку потреби, вантажна накладна повинна також містити наступні дані:

a) заява про те, що перевантаження забороняється;

b) платежі, які відправник зобов'язується сплатити;

c) сума платежу, що підлягає сплаті при доставці;

d) декларована вартість вантажу і сума додаткової цінності

його для відправника;

e) інструкції відправника перевізнику відносно страхування вантажу;

f) погоджений термін, протягом якого повинно бути виконано перевезення;

g) **перелік документів, переданих перевізнику.**

3. Сторони можуть внести у вантажну накладну

будь-яку іншу інформацію, яку вони вважають корисною.

... Стаття 9

1. **Вантажна накладна є первинним доказом укладання договору перевезення**, умов цього договору і прийняття вантажу перевізником.

...Стаття 11

1. Для цілей митних та інших формальностей, які повинні бути здійснені до доставки вантажу, **відправник додає до вантажної накладної необхідні документи або надає їх в розпорядження перевізника, і забезпечує його всією інформацією, якої він може потребувати.**

2. Перевізник не зобов'язаний перевіряти вірність і адекватність цих документів та інформації. Відправник несе відповідальність перед перевізником за будь-які збитки, заподіяні відсутністю, недостатністю чи невірністю таких документів та інформації, за винятком випадків незаконних дій або недбалості перевізника.

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказом Міністерства

фінансів України

24.05.1995 № 88

ПОЛОЖЕННЯ

про документальне забезпечення записів у

бухгалтерському обліку

...1.3. Усі первинні документи, облікові регістри, бухгалтерська та інша звітність повинні складатись українською мовою. Поряд з українською мовою може застосовуватись інша мова у порядку, визначеному Законом України "Про засади державної мовної політики".

Документи, що є підставою для записів у бухгалтерському обліку і складені іноземною мовою, повинні мати впорядкований аутентичний переклад на зазначену мову.

Чи можна замість видаткової накладної застосовувати товарно-транспортну накладну?

**ДЕРЖАВНА ПОДАТКОВА СЛУЖБА УКРАЇНИ
ІНДИВІДУАЛЬНА ПОДАТКОВА КОНСУЛЬТАЦІЯ від
27.02.2020 р. № 831/6/99-00-07-02-02-06/ПК**

...Державна податкова служба України розглянула звернення щодо відображення у бухгалтерському обліку операцій з поставки товару та щодо можливого використання документу «Товарно-транспортна накладна» (далі - ТТН) замість «Видаткова накладна» у цих операціях

...Відповідно до п. 3.1 розділу 3 Методичних рекомендацій з бухгалтерського обліку запасів, затверджених наказом Мінфіну від 10.01.2007 № 2 (далі - Методика № 2) надходження запасів на підприємство оформлюється відповідними документами, типові форми яких затверджуються Державною службою статистики України та іншими центральними органами виконавчої влади.

Типові форми первинних облікових документів з обліку сировини та матеріалів затверджені наказом Мінстату від 21.06.1996 № 193.

Якщо для оформлення господарської операції типові форми первинних документів відсутні, то підприємство складає такі первинні документи, які б містили обов'язкові реквізити,

передбачені законодавством та іншим з нормативно-правовими актами.

Приймання та оприбуткування запасів, які надійшли від постачальників або від переробників з переробки на стороні, оформлюється товарно-транспортною накладною з використанням штампів (позначення) про оприбуткування або прибутковим ордером (п. 3.6 Методика № 2).

У Переліку документів, необхідних для здійснення перевезення вантажу автомобільним транспортом у внутрішньому сполученні, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 25 лютого 2009 року № 207, **для водіїв юридичної або фізичної особи - підприємця, що здійснює вантажні перевезення на договірних умовах**, в наявності серед інших документів має бути **товарно-транспортна накладна**.

Згідно з **Правилами перевезень вантажів автомобільним транспортом в Україні**, затвердженими наказом Міністерства транспорту України від 14.10.1997 № 363, зареєстрованим Міністерством юстиції України 20.02.1998 за № 128/2568 (далі - Правила) **товарно-транспортна накладна - це єдиний для всіх учасників транспортного процесу документ, призначений для обліку товарно-матеріальних цінностей на шляху їх переміщення, розрахунків за перевезення вантажу та обліку виконаної роботи, та є одним із документів, що може використовуватися для списання товарно-матеріальних цінностей, оприбуткування, складського, оперативного та бухгалтерського обліку, що може бути складений у паперовій та/або електронній формі та має містити обов'язкові реквізити, передбачені цими Правилами.**

Товарно-транспортна накладна є основним документом на перевезення вантажів, форму якої наведено в додатку 7 до цих Правил (п. 11.1 Правил).

<ВИСНОВОК>

На підставі вищенаведеного, залежно від напрямку отримання або видачі товарно-матеріальних цінностей, матеріальних активів, юридична особа повинна оформлювати первинні

облікові документи (товарно-транспортні накладні, накладні на відпуск товарно-матеріальних цінностей, акти приймання матеріалів тощо).

Але при цьому, **одні первинні документи не можуть замінювати інші**, які є іншими за сутністю та формою, якщо це не передбачено Положенням іро документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку та Методикою 2.

...Таким чином, **з питань оформлення первинних документів та використання з метою ведення бухгалтерського обліку, доцільно звернутися до Міністерства фінансів України.**

Чи є калькуляція первинним документом?

**ДЕРЖАВНА ПОДАТКОВА СЛУЖБА УКРАЇНИ
ІНДИВІДУАЛЬНА ПОДАТКОВА КОНСУЛЬТАЦІЯ від
31.01.2020 р. № 408/6/99-00-07-02-02-06/ПК**

...інформація про **затверджений на підприємстві перелік витрат, елементів витрат, що включаються до собівартості продукції (робіт, послуг), відображається в наказі про облікову політику.**

На підставі затвердженого переліку витрат здійснюється подальше розкриття відповідної інформації у фінансовій звітності.

Відповідно до ст.9 Закону **підставою для бухгалтерського обліку господарських операцій є первинні документи** - документи, які містять відомості про господарську операцію та повинні мати обов'язкові реквізити- визначені цим Законом.

Калькуляція собівартості продукції за своїм призначенням не відповідає ознакам первинного документа, оскільки нею не фіксується та чи інша господарська операція, розпорядження або дозвіл на проведення господарської операції...

Які первинні документи підтверджують витрати на придбання електронних квитків для відрядження працівника підприємства?

Відповідь в підкатегорії 102.18 ЗІР.

Повна:

... Згідно з п. 12 розд. II «Порядок відрядження в межах України», п. 11 розд. III «Порядок відрядження за кордон» Інструкції про службові відрядження в межах України та за кордон, затвердженої наказом Міністерства фінансів України від 13.03.1998 № 59, у разі використання електронного авіаквитка підставою для відшкодування витрат на його придбання **є такий пакет документів:**

- **оригінал розрахункового або платіжного документа**, що підтверджує здійснення розрахункової операції у готівковій чи безготівковій формі (платіжне доручення, розрахунковий чек, касовий чек, розрахункова квитанція, виписка з карткового рахунку, квитанція до прибуткового касового ордера);
- **роздрук на папері частини електронного авіаквитка** із вказаним маршрутом (маршрут/квитанція);
- **оригінали відривної частини посадкових талонів** пасажирів або роздрукований на паперовому носії електронний посадковий талон, отриманий у разі онлайн-реєстрації на авіарейс.

У разі використання **електронного проїзного/перевізного документа на поїзд** підставою для відшкодування витрат на його придбання є **роздрукований на паперовому носії посадочний документ** (у разі перевезення багажу – роздрукований на паперовому носії перевізний документ; у разі окремого замовлення послуги (зокрема, послуги з користування комплектом постільних речей, резервування місць) – роздрукований на паперовому носії документ на послуги).

У разі здійснення **Інтернет-замовлення проїзних документів на автобусні пасажирські перевезення** підставою для відшкодування витрат на придбання електронного квитка є **роздрукований на паперовому носії проїзний документ.**

Інструкція є обов'язковою для органів державної влади, підприємств, установ та організацій, що повністю або частково

утримується (фінансується) за рахунок бюджетних коштів. Інші підприємства та організації даний документ можуть використовувати як допоміжний (довідковий).

Якою мовою повинні складатись первинні документи для визначення об'єкта оподаткування податком на прибуток підприємств?

Відповідь в підкатегорії 102.18 ЗІР.

Повна:

...Відповідно до ст. 10 Конституції України **державною мовою в Україні є українська мова.**

...Відповідно до п. 1.3 Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку, затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 24.05.1995 № 88, **усі первинні документи, облікові реєстри, бухгалтерська та інша звітність повинні складатись українською мовою.**

Документи, що є підставою для записів у бухгалтерському обліку і складені іноземною мовою, повинні мати впорядкований автентичний переклад на зазначену мову.

Які обов'язкові реквізити повинні мати первинні документи, що підтверджують витрати ФОП на загальній системі оподаткування?

Відповідь в підкатегорії 104.05 ЗІР.

Повна:

Згідно з п. 177.2 ПКУ об'єктом оподаткування є чистий оподатковуваний дохід, тобто різниця між загальним оподатковуваним доходом (виручка у грошовій та не грошовій формі) і **документально підтвердженими витратами**, пов'язаними з господарською діяльністю такої фізичної особи – підприємця.

Для цілей оподаткування платники податків зобов'язані вести облік доходів, витрат та інших показників, пов'язаних з

визначенням об'єктів оподаткування та/або податкових зобов'язань, **на підставі первинних документів**, реєстрів бухгалтерського обліку, фінансової звітності, інших документів, пов'язаних з обчисленням і сплатою податків і зборів, ведення яких передбачено законодавством (п. 44.1 ПКУ).

Відповідно до частини другої ст. 9 **Закону про бухоблік** первинні та зведені облікові документи можуть бути складені у паперовій або в електронній формі та повинні мати такі обов'язкові реквізити:...

ПКУ

...5.3. Інші терміни, що застосовуються у цьому Кодексі і не визначаються ним, використовуються у значенні, встановленому іншими законами.

Чи необхідно ФОП – платникам ЄП першої – третьої груп зберігати первинні документи та чи передбачена відповідальність за незабезпечення їх зберігання?

Відповідь в підкатегорії 107.04 ЗІР.

Повна:

Згідно з п.п. 296.1.1 ПКУ **платники** єдиного податку першої і другої груп та платники єдиного податку третьої групи (фізичні особи – підприємці), які не є платниками податку на додану вартість, **ведуть Книгу обліку доходів** шляхом щоденного, за підсумками робочого дня, відображення отриманих доходів. ...Платники єдиного податку третьої групи (фізичні особи – підприємці), які є платниками податку на додану вартість, ведуть ...**Книги обліку доходів та витрат** ... (п.п. 296.1.2 ПКУ).

Для цілей оподаткування платники податків зобов'язані вести облік доходів, витрат та інших показників, пов'язаних з визначенням об'єктів оподаткування та/або податкових зобов'язань, **на підставі первинних документів**, реєстрів бухгалтерського обліку, фінансової звітності, інших документів, пов'язаних з обчисленням і сплатою податків і зборів, ведення

яких передбачено законодавством (п. 44.1 ст. 44 ПКУ).

Пунктом 44.3 ПКУ встановлено, що платники податків зобов'язані забезпечити зберігання документів, визначених п. 44.1 ст. 44 ПКУ, а також документів, пов'язаних із виконанням вимог законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи, протягом не менш як 1095 днів (2555 днів – для документів та інформації, необхідної для здійснення податкового контролю за трансфертним ціноутворенням відповідно до ст. 39 ПКУ) з дня подання податкової звітності, для складення якої використовуються зазначені документи, а в разі її неподання – з передбаченого ПКУ граничного терміну подання такої звітності.

... При заповненні податкової декларації платника єдиного податку – фізичної особи – підприємця використовуються дані Книги обліку доходів або Книги обліку доходів та витрат, тому їх показники у відповідності до норм п. 44.1 ст. 44 ПКУ повинні бути підтверджені первинними документами, які мають право вивчати та перевіряти контролюючі органи під час проведення перевірок згідно із п.п. 20.1.6 п. 20.1 ст. 20 ПКУ.

Отже, фізичні особи – підприємці – платники єдиного податку першої – третьої груп зобов'язані забезпечити зберігання первинних документів, на підставі яких заповнювалися дані Книги обліку доходів або Книги обліку доходів та витрат, що використовувалися для складання податкової декларації платника єдиного податку – фізичної особи – підприємця, або інші первинні документи, які використовуються для складання податкової звітності по іншим податкам і зборам – у разі їх сплати. Такі первинні документи зберігаються не менш як 1095 днів з дня подання податкової декларації платника єдиного податку – фізичної особи – підприємця або іншої податкової звітності, для складення якої вони використовуються, а у разі ліквідації платника податків документи за період його діяльності не менш як 1095 днів, що передували даті його ліквідації, які зберігалися в органі ДПС, в установленому законодавством порядку передаються органом ДПС до архіву.

За незабезпечення зберігання первинних документів до платників єдиного податку можуть бути застосовані штрафи відповідно до п. 121.1 ст. 121 ПКУ, зокрема, незабезпечення платником податків зберігання первинних документів, облікових та інших реєстрів, бухгалтерської та статистичної звітності, інших документів з питань обчислення і сплати податків та зборів протягом установлених ст. 44 ПКУ строків їх зберігання та/або ненадання платником податків контролюючим органам оригіналів документів (крім документів, отриманих з Єдиного реєстру податкових накладних) чи їх копій при здійсненні податкового контролю у випадках, передбачених ПКУ, – тягнуть за собою накладення **штрафу в розмірі 510 гривень**.

<ПІДСТАВИ ЗБЕРІГАННЯ ДОКУМЕНТІВ НА ВИТРАТИ>

...Слід зазначити, що згідно з п. 297.3 ПКУ **платник єдиного податку виконує передбачені ПКУ функції податкового агента у разі нарахування** (виплати, надання) оподатковуваних податком на доходи фізичних осіб **доходів на користь фізичної особи, яка перебуває з ним у трудових або цивільно-правових відносинах**. Норми п. 297.3 ст. 297 ПКУ не поширюються на фізичних осіб – підприємців – платників єдиного податку четвертої групи.

При відсутності первинних документів на товари (роботи, послуги), придбані платником єдиного податку, **у разі виявлення факту щодо неутримання податку на доходи фізичних осіб при виплаті доходу громадянам до платників податків застосовуються штрафні санкції**, як до податкового агента, передбачені п. 127.1 ст. 127 ПКУ, та на суму грошового зобов'язання, визначеного контролюючим органом за результатами податкової перевірки, нараховується пеня згідно з п.п. 129.1.1 п. 129.1 ст. 129 ПКУ.

Чи може при оформленні первинних документів, які є підставою для податкового обліку, застосовуватись факсиміле?

Відповідь в підкатегорії 129.06 ЗІР.

Повна:

... Згідно з п. 2.5 ... Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку, затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 24.05.1995 № 88 використання при оформленні первинних документів факсимільного відтворення підпису допускається у порядку, встановленому законом, іншими актами цивільного законодавства.

... Приписами частини третьої ст. 207 Цивільного кодексу України від 16 січня 2003 року № 435-IV передбачено, що використання при вчиненні правочинів факсимільного відтворення підпису за допомогою засобів механічного, електронного або іншого копіювання, електронного підпису або іншого аналога власноручного підпису допускається у випадках,

- встановлених законом,
- іншими актами цивільного законодавства, або
- за письмовою згодою сторін, у якій мають міститися зразки відповідного аналога їх власноручних підписів.

Тобто використання факсимільного відтворення підпису при оформленні первинних документів за письмовою згодою сторін, в якій містяться зразки відповідного аналога їх власноручних підписів, не порушує законодавства України.

Постанова ВС від 19 квітня 2018 року у справі № 910/4050/17

... більшість документів підписувались не особисто генеральним директором відповідача ОСОБА_7, а ставилось факсиміле, що є усталеною практикою, яка склалась між відповідачем і ТОВ "Хоса-Плекс Україна" ще з початку 2012 року, що також підтверджується наданими ТОВ "Фінансова компанія "Авісто" копіями актів приймання - передачі наданих послуг за період з 2012 року по 2014 рік.

...для застосування факсимільного підпису для оформлення правочинів, вчинення інших господарських операцій, необхідна письмова згода сторін, яка може виражатись, зокрема, в укладеній між сторонами письмовій угоді, в якій погоджується використання факсиміле і зразки справжнього та факсимільного підписів посадових осіб або представників сторін договору чи іншого документу. **Саме таким способом закріплюється юридична сила факсиміле як особистого підпису і засвідчені ним документи вважатимуться укладеними відповідно до вимог законодавства.**

Існування усталеної практики між відповідачем і ТОВ "Хоса-Плекс Україна" щодо використання факсиміле, без дотримання вимог ч. 3 ст. 207 ЦК України, якою визначено порядок його використання, **не впливає на вирішення питання щодо правомірності його використання** у випадках, коли інша сторона заперечує юридичну силу підписаного таким чином документу...

Ухвала Вищого спеціалізованого суду України від 16 грудня 2015 року у справі № 6-29702ск15

...Судом встановлено, що сторони спірного договору не скористались наданим їм ч. 2 ст. 6, ч. 3 ст. 207 ЦК

України правом та письмової угоди щодо можливості застосування під час укладення та виконання спірного договору факсиміле замість власноручних підписів сторін не уклали.

...Згідно з пунктом 2.5 Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку,

...Використання при оформленні первинних документів факсимільного відтворення підпису допускається у порядку, встановленому законом, іншими актами цивільного законодавства.

Спеціальний закон, який визначає правові засади регулювання, організації, ведення бухгалтерського обліку

та складання фінансової звітності в Україні є Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні».

Нормами цього Закону застосування факсиміле для підпису первинних документів не передбачено.

Разом з тим, якщо особа, факсиміле підпису якої було використано при підписанні договору, підтверджує підписання цього договору або схвалює дані правочин своїми наступними діями, суд відмовляє в задоволенні позову про визнання такого договору неукладеним або недійсним. Під схваленням правочину можуть розумітися будь-які дії, спрямовані на виконання укладеного правочину, в тому числі повна або часткова оплата товарів (робіт, послуг), їх приймання для використання, реалізація інших прав та обов'язків відповідно до укладеного правочину.

Оскільки спірний договір, додаток № 1 до нього та акт здачі-прийняття робіт (надання послуг) № У-1 не підписані і не визнані ОСОБА_6, суд правомірно вважав всі викладені умови щодо здійснення авіарейсу такими, що не узгоджені з ним...

Постанова ВС від 06 березня 2019 року у справі № 143/228/17

...У лютому 2017 року ОСОБА_4 звернувся до суду з позовом до фермерського господарства «Ліщинецьке об'єднання» (далі - ФГ «Ліщинецьке об'єднання») про визнання недійсним договору оренди землі. ...Посилаючись на те, що в договорі у графі «орендар» замість підпису директора ФГ «Ліщинецьке об'єднання» міститься його факсиміле без зазначення прізвища уповноваженої на підпис особи, на що він письмової згоди не надавав

<АРГУМЕНТИ СУДУ>

...Відповідно до статей [13](#), [14](#) Закону України «Про [оренду землі](#)» договір **оренди землі - це угода сторін** про

взаємні зобов'язання, відповідно до яких орендодавець за плату передає у володіння і користування земельну ділянку для господарського використання на обумовлений договором строк. Договір оренди земельної ділянки укладається у письмовій формі.

Згідно частини четвертої [статті 203 ЦК України](#) **правочин має вчинятися у формі, встановленій законом.**

Недодержання сторонами письмової форми правочину, яка встановлена законом, не має наслідком його недійсність, крім випадків, встановлених законом.

Заперечення однією із сторін факту вчинення правочину або оспорювання окремих його частин може доводитися письмовими та іншими доказами, крім показів свідків (частина перша [статті 218 ЦК України](#)).

Таким чином, при вирішенні спору значення має факт вчинення правочину. Позивач цього факту не заперечує.

[Закон України «Про оренду землі»](#) **не встановлює недійсність договору оренди землі внаслідок недотримання його письмової форми.**

...письмова згода сторін на використання при вчиненні правочинів факсимільного відтворення підпису є лише формою підтвердження відповідного факсимільного відтворення підпису його

власноручному аналогу. Відсутність такої письмової угоди у випадку вчинення дій з виконання договору, підписаного факсиміле, не може бути умовою недійсності вчиненого та виконуваного правочину.

Установивши, що **договір оренди землі укладений за взаємною згодою сторін та в подальшому протягом п'яти років виконувався сторонами**, суди першої та апеляційної інстанцій дійшли обгрунтованого висновку про те, що підписання договору директором ФГ «Ліщинецьке об'єднання» за допомогою факсимільного

відтворення його підпису не є підставою для визнання його недійсним.

...ПОСТАНОВИВ:

Касаційну скаргу ОСОБА_4 залишити без задоволення.

Якою має бути ступінь деталізації в документах (актах тощо) надання послуг: юридичних, маркетингових, економічного аналізу, консультаційних, пошуку персоналу?

Постанова ВС від 12 лютого 2020 року у справі № 813/3577/13-а

... висновок контролюючого органу про безпідставність віднесення позивачем до складу валових витрат за IV квартал 2010 року суми у розмірі 9764029,00 грн. є безпідставним,

необґрунтованим та таким, що **спростовується первинними документами щодо надання позивачу його контрагентами інформаційно-консультаційних, юридичних та маркетингових послуг, а також послуг з проведення абонентського програмного сервісного обслуговування, модернізації та поточного ремонту комп'ютерного обладнання.**

<ПОДАТКОВА>

...відсутнє підтвердження фактичного отримання послуг та їх зв'язок з підготовкою, організацією, веденням виробництва, не доведено їх використання позивачем у власній господарській діяльності та відсутня підстава для включення їх **без підтвердження відповідними, складеними згідно з чинними законодавством, первинними документами до складу витрат.**

<ЯК ОФОРМЛЯЛИСЯ ДОКУМЕНТИ на ЮРИДИЧНІ ПОСЛУГИ>

... Суди попередніх інстанцій встановлено, що **між позивачем та ФОП ОСОБА_3 укладено договір про надання юридичних послуг, на підтвердження фактичного здійснення якого до матеріалів справи позивачем долучено акти виконаних робіт та у табличному варіанті специфікації**, де вказано, що виконавцем здійснювались наступні заходи:

- аналіз ліцензійних умов провадження господарської діяльності з виробництва лікарських засобів, оптової, роздрібної торгівлі лікарськими засобами,
- підготовка меморандуму стосовно ймовірних ризиків, пов'язаних з анулюванням ліцензії,
- зустріч та обговорення із засновниками ТОВ «Ваша аптека» питань продажу компанії,
- підготовка шаблону двомовного договору поставки для компаній покупців із іноземним елементом...

<ЯК ОФОРМЛЯЛИСЯ ДОКУМЕНТИ на МАРКЕТИНГОВІ ПОСЛУГИ>

...Між позивачем та ФОП ОСОБА_4 укладено договір про надання послуг маркетингових досліджень. На підтвердження фактичного здійснення операцій з метою виконання договору позивачем надано **акти виконання робіт**, за змістом яких виконавцем надавались послуги за напрямками:

- попит на лікарські засоби та вироби медичного призначення,
- перспектива розвитку,
- вивченню ринку збуту лікарських засобів...

<ПОСЛУГИ ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ>

Відповідно до договору, укладеного між ОПМ ОСОБА_2, останній надавав послуги:

- по економічному аналізу фінансово-господарської діяльності;
- консультацій аналізу управлінського обліку;
- аналізу по вивченню структури ринку лікарських препаратів, вивчених потреб аптечних та лікувальних установ Західної України у продукції замовника.

На підтвердження фактичного надання послуг за названим договором позивачем **надано акт виконаних робіт, за змістом якого виконавцем надано наступні послуги: інформаційне консультативні послуги по економічному аналізу фінансово-господарської діяльності, аналіз управлінського обліку.**

<ПОСЛУГИ МАРКЕТИНГОВІ>

За змістом договорів, укладених між ФОП ОСОБА_10 , ФОП ОСОБА_7 , ФОП ОСОБА_8 , та позивачем, **виконавці взяли на себе зобов'язання надати консультації та інформаційні послуги з питань:**

- пошуку шляхів збільшення обсягу реалізації медикаментів та виробів медичного призначення,
- побудови бази даних клієнтів замовника,
- збільшення кількості постійних покупців замовника шляхом застосування разових талон на знижку...

В актах виконаних робіт відображено надання послуг, назва яких дублює перелік послуг, зазначених у договорах.

<ПОСЛУГИ КОНСУЛЬТАЦІЙНІ>

Відповідно до договорів, укладених між позивачем та ФОП ОСОБА_18 , ФОП ОСОБА_9 , виконавці взяли на себе зобов'язання виконати **консультаційні, інформаційні послуги з питань:**

- **аналізу інформаційних потреб** замовника та пошуку найоптимальніших рішень щодо підготовки, організації та ведення торгівлі лікарськими засобами, виробами медичної призначення та іншою медико-фармацевтичною продукцією через мережу аптечних структурний підрозділів замовника кінцевим споживачам.

В актах виконаних робіт відображено надання виконавцем послуг, назва яких дублює перелік послуг, зазначених у договорі.

<ПОСЛУГИ ПОШУКУ ПЕРСОНАЛУ>

Відповідно до договору, укладеного між ФОП ОСОБА_6 та ТОВ «Ваша аптека», виконавець взяв на себе зобов'язання надати **послуги з пошуку персоналу. Відповідно до актів виконаних робіт виконавцем надано наступні послуги, а саме:**

- рекрутинг (пошук та підбір персоналу (вивчення ринку праці),
- розроблено корпоративні анкети,

- проведено оцінку професійних та особистісних якостей кандидатів (тестування), проведено конкурсні відбори на вакантні посади,
- проведено співбесіди з потенційними кандидатами...

В актах виконаних робіт відображено надання виконавцем послуг, назва яких дублює перелік послуг, зазначених у договорі.

Також до матеріалів справи позивачем долучені звіти про надані послуги, зокрема: пошук, підбір та працевлаштування персоналу, проведення попередньої співбесіди на заміщення вакантних посад...

...

В ході перевірки ревізорам-інспекторам, крім первинної бухгалтерської документації, надавалися для дослідження результати послуг, отримані від зазначених вище суб`єктів господарювання, а саме: електронні документи із матеріалами, аналітичними даними, проектами.

<АРГУМЕНТИ СУДУ>

...Згідно зі статтею 1 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» (в редакції, чинній на момент виникнення спірних правовідносин) **первинний документ - це документ, який містить відомості про господарську операцію та підтверджує її здійснення.**

Зміст цієї норми дає підстави вважати, що первинний документ згідно з цим визначенням містить дві обов`язкові ознаки:

- 1. він має містити відомості про господарську операцію і**
- 2. підтверджувати її реальне (фактичне) здійснення.**

...**Наслідки в податковому обліку платника створюють лише реально вчинені господарські операції**, тобто такі, що пов`язані з рухом активів, зміною зобов`язань чи власного капіталу платника, та відповідають змісту, відображеному в укладених платником податку договорах.

Необґрунтована податкова вигода характеризується відсутністю фактичного виконання господарських операцій, здійсненням операцій без ділової мети та обліком операцій

безвідносно до їх реального економічного змісту, узгодженістю дій покупця та постачальника для штучного створення умов бюджетного відшкодування.

Документи та інші дані, що спростовують реальність здійснення господарської операції, яка відображена в податковому обліку, повинні оцінюватися з урахуванням специфіки кожної господарської операції - умов перевезення, зберігання товарів, змісту послуг, що надаються, тощо.

При цьому **сама собою наявність або відсутність окремих документів, а так само помилки у їх оформленні не є підставою для висновків про відсутність господарської операції, якщо з інших даних вбачається, що фактичний рух активів або зміни у власному капіталі чи зобов'язаннях платника податків у зв'язку з його господарською діяльністю мали місце.**

З огляду на наявність в матеріалах справи доказів, ... необхідно погодитися із висновком про помилковість визначення на підставі спірного індивідуального акту податкових зобов'язань з податку на прибуток підприємств.

... Так наприклад тестування, антивірусна профілактика, налаштування, обробка та створення інформаційних баз даних, розробка, підтримка та супровід веб-сайтів, створення та підтримка скриньок електронної пошти, підключення до мережі Інтернет, за своєю сутністю не є послугами, які потребують їх матеріального виразу на відповідному паперовому носії.

Як встановлено судом першої інстанції та не спростовано відповідачем, позивачем надавалися для дослідження представникам податкового органу результати послуг, що отримані від відповідних суб'єктів господарювання, а саме: **електронні документи із матеріалами, аналітичними даними, проектами.**

А відтак, **відсутність документів, які фіксують результат виконання контрагентами кожної послуги, за умови наявності доказів, які підтверджують фактичне здійснення відповідних**

операцій, не може свідчити загально про ненадання чи нездійснення послуги.

Суд апеляційної інстанції дійшов помилкового висновку, що сама лише наявність такого недоліку в документі (наприклад специфікація, реєстр звернень/повідомлень та витяг про недоліки у сфері інформатизації), який за своєю сутністю не є єдиним, що фіксує результат надання послуги, як відсутність підпису, за наявності документів, які підтверджують фактичне здійснення відповідних послуг, пов'язаності таких з господарською діяльністю платника податків свідчить про порушення платником податків податкової дисципліни.

<ВАЖЛИВО>

Ступінь деталізації опису господарської операції у первинному документі законодавством не встановлена.

Не заповнення у первинних облікових документах окремих позицій, які не впливають на зміст господарської операції, відсутність максимальної деталізації виду виконаних послуг, а так само відтворення в актах виконаних робіт (наданих послуг) такого ж самого переліку послуг, що й зазначені в специфікаціях, не перешкоджає прийняттю цих документів до обліку та не є свідченням відсутності виконаних господарських операцій. Умовою документального підтвердження операції є можливість на підставі наявних документів зробити висновок про те, що витрати фактично понесені.

...П О С Т А Н О В И В:

Касаційну скаргу Товариства з обмеженою відповідальністю "Ваша аптека" задовольнити.

Чи потрібно ідентифікувати фізичну особу покупця для заповнення накладної з продажу продукції?

Постанова ВС 05 листопада 2019 року у справі № 813/1926/16

<ПРОБЛЕМА>

...ТОВ «Щирецький завод залізобетонних виробів» звернулося до суду з адміністративним позовом до Галицької ОДПІ ГУ ДФС у Львівській

області, в якому просило **визнати протиправним та скасувати податкове повідомлення-рішення** від 28.12.2015 №0000822200, яким позивачу збільшено грошове зобов'язання по податку на додану вартість в сумі 859248грн.

... В обґрунтування своїх вимог **податковий орган** зазначає, що підприємство здійснювало реалізацію продукції фізичним особам без заключення з ними письмових договорів купівлі-продажу, у **видаткових накладних відсутні необхідні реквізити**, не встановлено здійснення витрат на транспортування товару, у ході проведеного дослідження фінансово-господарської діяльності позивача **встановлено відсутність відвантаження продукції на ідентифікованого покупця**, що свідчить про складання первинних документів без мети настання реальних наслідків.

<ЯК ЇЇ ВИРІШУЄ СУД>

...**будь-які документи** (у тому числі договори, накладні, рахунки тощо) мають силу первинних документів для цілей ведення податкового обліку лише **в разі фактичного здійснення господарської операції**. Визначальною ознакою господарської операції є те, що вона повинна спричиняти реальні зміни майнового стану платника податків.

...Як встановлено судами попередніх інстанцій, що підставою для висновку про заниження позивачем податкових зобов'язань по податку на додану вартість були встановлені перевіркою **факти реалізації товарно-матеріальних цінностей фізичним особам в значних обсягах без укладення з ними письмових договорів купівлі-продажу та без ідентифікації таких осіб** (у видаткових накладних не вказано повністю ім'я та по-батькові, ПІН фізичної особи, номер та серія документу, що засвідчують фізичну особу, місце проживання та адресу відвантаження продукції), а також інші дані щодо ідентифікації особи.

...Положеннями [статті 633 Цивільного кодексу України](#) визначено, що публічним є договір, в якому одна сторона - підприємець взяла на себе обов'язок здійснювати продаж товарів, виконання робіт або надання послуг кожному, хто до неї звернеться (роздрібна торгівля, перевезення

транспортном загального користування, послуги зв'язку, медичне, готельне, банківське обслуговування тощо).

Відповідно до [статті 206 Цивільного кодексу України](#) усно можуть вчинятися правочини, які повністю виконуються сторонами у момент їх вчинення, за винятком правочинів, які підлягають нотаріальному посвідченню та (або) державній реєстрації, а також правочинів, для яких недодержання письмової форми має наслідком їх недійсність.

Згідно з частинами першою, другою [статті 639 цього Кодексу](#) договір може бути укладений у будь-якій формі, якщо вимоги щодо форми договору не встановлені законом. Якщо сторони домовилися укласти договір у певній формі, він вважається укладеним з моменту надання йому цієї форми, навіть якщо законом ця форма для даного виду договорів не вимагалася. Судами з'ясовано, що ТзОВ «Щирецький завод залізобетонних виробів» продаж товару фізичним особам здійснювався на умовах публічного договору.

У видаткових накладних вказані реквізити продавця, прізвище та ініціали покупця, назва товару, його кількість та вартість. Такі видаткові накладні підписані обома сторонами. Відповідно до чинного законодавства реалізація товару особі, яка не є суб'єктом підприємництва на стандартних умовах продажу товару вважається роздрібною торгівлею незалежно від кількості проданого товару і його призначення, оскільки такий продаж здійснено на умовах публічного договору.

...Такі господарські операції були відображені позивачем в оборотно-сальдових відомостях та у складі податкових зобов'язань у деклараціях по податку на додану вартість.

Оплата за придбані товарно-матеріальні цінності проводилась в готівковій та безготівковій формі, що підтверджується банківськими виписками про рух коштів, прибутковими **касовими ордерами та касовими книгами.**

...позивач вказав, що при розрахунках за отриманий товар покупцями вносились готівкові кошти через касу підприємства або через банківські установи, <ФОРМАЛЬНОЇ УМОВИ

ПРОСИТИ У ПОКУПЦЯ ПАСПОРТ НЕМАЄ – ПРИКЛАД –
ПРОДАЖ У МАГАЗИНІ> **фіксувались прізвище та ініціали
покупця з його слів.**

...На підставі встановлених обставин, з урахуванням нормативного регулювання, суди вірно зазначили, що твердження відповідача про вчинення продажу товару неідентифікованим фізичним особам є необґрунтованими, а тому висновок щодо того, що реалізація такого товару не пов'язана з господарською діяльністю позивача є безпідставним.

...Чинне податкове законодавство не передбачає обов'язку зазначення у видатковій накладній ідентифікаційного коду чи номера телефону фізичної особи-покупця, про необхідність яких наполягає представник відповідача. Рух активів (відчуження готової продукції) відображено в бухгалтерському обліку підприємства. За наслідками складення таких облікових документів позивач відобразив їх показники в податковому обліку, а отже нарахував по факту реалізації продукції податкові зобов'язання по податку на додану вартість.

...контролюючим органом не наведено доводів, що ґрунтуються на об'єктивній інформації та спростовують факти господарської діяльності, засвідчені належними документами.

...ПОСТАНОВИВ:

Касаційну скаргу Галицької об'єднаної державної податкової інспекції Головного управління Державної фіскальної служби у Львівській області залишити без задоволення.

Якщо первинний документ з недоліками, але інші факти підтверджують здійснення господарської операції – чи є підстави відобразити в обліку?

Постанова ВСУ від 29 листопада 2019 року у справі

№ 914/2267/18

<СУТЬ СПРАВИ>

...позивачем не доведено належними доказами поставку товару на суму 178 451,52 грн., оскільки **видаткова накладна** від 01.08.2018 №2334 на суму 178 451,52 грн. **не містить відміток**

відповідальної особи відповідача у графі «отримав», відсутня також і печатка, а відтак у цій частині позову слід відмовити.

...вищевказана видаткова накладна **не є належним та допустим доказом, остання не підписана стороною відповідача, а тому не може вважатись беззаперечним фактом поставки товару на вказану суму.**

<ЗАПЕРЕЧЕННЯ>

...відповідно до Додатку № 1 до Договору поставки погоджено відповідальну особу від ТОВ ТВК «Перша приватна броварня «Для людей - як для себе!» за прийняття товарно-матеріальних цінностей - комірника ОСОБА_1, та вказано зразок печатки (штампу) товариства.

Так, відповідно до товарно-транспортної накладної від 01.08.2018 № P2334 автомобільного перевізника Товариства з обмеженою відповідальністю «Нова пошта» (далі - ТОВ «Нова пошта») ТОВ ТВК «Перша приватна броварня «Для людей - як для себе!» придбало у ТОВ «Дунапак-Україна» товар на загальну суму 178 421, 52 грн. відповідно до Договору поставки, про що свідчить штамп на товарно-транспортній накладній (далі - ТТН) та підпис комірника Гринчишина М.М.

<ТОБТО, ПЕРЕДАЧА ТОВАРУ ПІДТВЕРДЖЕНА ПІДПИСОМ НА ІНШОМУ ДОКУМЕНТІ>

...

<ОБГРУНТУВАННЯ>

...визначальною ознакою господарської операції є те, що внаслідок її здійснення має відбутися реальний рух активів, отже, судам у розгляді справи належить досліджувати, окрім обставин оформлення первинних документів, наявність або відсутність реального руху такого товару (як-то:

обставини здійснення *перевезення* товару поставленого за спірною видатковою накладною, обставини зберігання та

використання цього товару у господарській діяльності покупця).

Суд касаційної інстанції звертає увагу на те, що у разі дефектів первинних документів та невизнання стороною факту постачання спірного товару, сторони не позбавлені можливості доводити постачання товару іншими доказами, які будуть переконливо свідчити про фактичні обставини здійснення постачання товару.

...ТТН від 01.08.2018 № P2334 автомобільного перевізника ТОВ «Нова пошта» про перевезення товару на адресу відповідача за супровідним документом - видатковою накладною від 01.08.2018 №2334 на суму 178 451, 52 грн., підтверджує факт передачі товару під розписку представнику відповідача комірнику ОСОБА_1, про що свідчить відповідний штамп на товарно-транспортній накладній.

Господарські операції без економічної доцільності, навіть за умови дотримання форми первинних документів, в податковому обліку не визнаються.

Постанова ВС від 15 жовтня 2019 року у справі № 813/1066/16 <ОБГРУНТУВАННЯ>

...підставою для виникнення у платника права на податковий кредит з податку на додану вартість є факт реального здійснення операцій з придбання товарно-матеріальних цінностей з метою їх використання в оподатковуваних операціях у межах господарської діяльності платника податку, а також оформлення відповідних операцій належним чином складеними первинними документами, які містять достовірні відомості про їх обсяг та зміст.

При цьому, будь-які документи (у тому числі договори, накладні, рахунки тощо) мають силу первинних документів лише в разі фактичного здійснення господарської операції. Якщо ж фактичного здійснення господарської операції не було, відповідні документи не можуть вважатися первинними документами для

цілей ведення податкового обліку навіть за наявності всіх формальних реквізитів таких документів, що передбачені чинним законодавством.

...лише господарські операції, здійснені за наявності розумних економічних причин (ділової мети), є такими, що вчинені в межах господарської діяльності.

...зміст поняття розумної економічної причини (ділової мети) передбачає обов'язкову спрямованість будь-якої операції платника на отримання позитивного економічного ефекту, тобто на приріст (збереження) активів платника (їх вартість), а так само створення умов для такого приросту (збереження) в майбутньому.

...встановлені обставини та досліджені документальні докази у їх сукупності дають підстави вважати, що господарські операції з придбання у спірного постачальника товарно-матеріальних цінностей фактично не мали реального характеру, їх виконання оформлено лише документально без мети на реальне настання правових наслідків, що обумовлені господарськими договорами.

<ФАКТИЧНІ ОБСТАВИНИ СПРАВИ>

...Товариство постачальник здійснювало постачання товару в асортименті (направляючі, кутники, замки, болти, шайби, гайки та інші кріпильні матеріали).

...Вподальшому, отримані товарно-матеріальні цінності були реалізовані позивачем своїм контрагентам.

...Досліджуючи подані первинні документи, суд апеляційної інстанції дійшов висновку, що зміст господарської угоди не містить конкретизації одиниці товару, що був об'єктом продажу. Зі змісту видаткових накладних простежується про купівлю великої кількості елементів, призначення яких встановити неможливо, придбання та подальший продаж такої великої кількості комплектуючих повинен передбачати інформацію про виробника, гарантійний період, технічну документацію щодо умов використання, код товару згідно УКТ ЗЕД, у разі ввезення товару на митну територію України.

<ПЛУТАНИНА З ДАТАМИ ПРОДАЖУ, МІСЦЯМИ ПРОДАЖУ – ФАКТИЧНО ПОЗИВАЧ ПРОДАВАВ ТОВАР ФОРМАЛЬНО, БУВ ПРОКЛАДКОЮ>

Чи у всіх документах на виплату доходу фізособам потрібно відобразити реєстраційний номер облікової картки платника податків і як це може вплинути на податковий облік (наприкладі харчування за принципом «шведського столу»)?

1.

ПКУ

70.12. Реєстраційний номер облікової картки платника податків або серія та номер паспорта (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та офіційно повідомили про це відповідний контролюючий орган і мають відмітку у паспорті) **використовуються ... юридичними особами** незалежно від організаційно-правових форм, ..., **особами, які провадять незалежну професійну діяльність, фізичними особами - підприємцями, а також фізичними особами в усіх документах, які містять інформацію про об'єкти оподаткування фізичних осіб або про сплату податків, зокрема у разі:**

70.12.1. виплати доходів, з яких утримуються податки згідно із законодавством України. Фізичні особи зобов'язані подавати інформацію про реєстраційний номер облікової картки юридичним та фізичним особам, що виплачують їм доходи;

70.12.2. укладення цивільно-правових договорів, предметом яких є об'єкти оподаткування та щодо яких виникають обов'язки щодо сплати податків і зборів;

....

70.13. Документи, пов'язані з проведенням операцій, передбачених пунктом 70.12 цієї статті, які не мають реєстраційного номера облікової картки платника податків або серії та номера паспорта (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки

платника податків та офіційно повідомили про це відповідний контролюючий орган і мають відмітку у паспорті), **вважаються оформленими з порушенням вимог законодавства України.**

2.

**ДЕРЖАВНА ПОДАТКОВА СЛУЖБА УКРАЇНИ
ІНДИВІДУАЛЬНА ПОДАТКОВА КОНСУЛЬТАЦІЯ від
20.03.2020 р. № 1187/6/99-00-07-03-02-06/ПК**

... платник податку є сільськогосподарським виробником та **планує забезпечувати власних працівників під час виконання робіт безоплатним харчуванням у вигляді «шведського столу».**

... Відповідно до пункту 198.3 статті 198 ПКУ податковий кредит звітного періоду визначається виходячи з договірної (контрактної) вартості товарів/послуг та складається із сум податків, нарахованих (сплачених) платником податку за ставкою, встановленою пунктом **193.1** статті 193 ПКУ, протягом такого звітного періоду у зв'язку з:

придбанням або виготовленням товарів та наданням послуг;

...Нарахування податкового кредиту здійснюється незалежно від того, чи такі товари/послуги та основні фонди почали використовуватися в оподатковуваних операціях у межах провадження господарської діяльності...

Пунктом 198.6 статті 198 ПКУ визначено, що не відносяться до податкового кредиту суми податку, сплаченого (нарахованого) у зв'язку з придбанням товарів/послуг, не підтверджені зареєстрованими в Єдиному реєстрі податкових накладних (далі - ЄРПН) податковими накладними / розрахунками коригування до таких податкових накладних чи не підтверджені митними деклараціями, іншими документами, передбаченими пунктом 201.11 статті 201 ПКУ.

Згідно з підпунктом «г» пункту 198.5 статті 198 ПКУ платник податку зобов'язаний нарахувати податкові зобов'язання виходячи з бази оподаткування, визначеної відповідно до пункту 189.1 статті 189 ПКУ, та скласти не пізніше останнього дня звітного (податкового) періоду і зареєструвати в ЄРПН в терміни, встановлені ПКУ для такої реєстрації, зведену податкову накладну за **товарами/послугами, необоротними активами придбаними/виготовленими з податком на додану вартість (для товарів/послуг, необоротних активів, придбаних або виготовлених до 1 липня 2015 року, - у разі якщо під час такого придбання ібо виготовлення суми податку були включені до складу податкового кредиту), у разі якщо такі товари/послуги, необоротні активи призначаються для їх використання іні** або починають використовуватися в операціях, що не є господарською діяльністю платника податку (крім випадків, передбачених пунктом 189.9 статті 189 ПКУ)

...Таким чином, суми ПДВ, нараховані (сплачені) Товариством у зв'язку із забезпеченням своїх працівників безкоштовним харчуванням на умовах «шведського столу», включаються до складу податкового кредиту за умови наявності відповідного документального підтвердження (податкові накладні/розрахунки коригування до таких податкових накладних, зареєстровані в ЄРПН, інші документи, передбачені пунктом 201.11 статті 201 ПКУ).

Якщо вартість зазначених товарів включається Товариством до складу витрат та, відповідно, до вартості товарів/послуг, операції з постачання яких є об'єктом оподаткування та пов'язані з отриманням доходів, такі товари/послуги визнаються такими, що призначаються для використання/використані в господарській діяльності, і додаткового нарахування

податкових зобов'язань за правилами, встановленими пунктом 198.5 статті 198 ПКУ, не здійснюється.

Згідно з нормами чинного законодавства платники податку зобов'язані самостійно декларувати свої податкові зобов'язання та визначати сутність і відповідність здійснюваних ними операцій тим, які визначені ПКУ...